

Beleidsplan Burgerschap

Westwijzer 2025



Missie

Leren doe je overal, met elkaar, altijd en vooral met plezier!

In Kindcentrum Westwijzer leren we kinderen in een veilige omgeving zich te ontwikkelen tot zelfredzame deelnemers van onze maatschappij. Ze krijgen volop de ruimte om te ontdekken wat hun talenten zijn. Op een respectvolle manier met elkaar omgaan en een gezonde basis staan in ons Kindcentrum centraal. Kinderen leren om elkaar te helpen en op een open, vreedzame manier met elkaar te communiceren. Wij bieden ze een goede basis bestaande uit taal, rekenen en lezen. Leren hoe je kunt leren vinden we een voorwaarde om tot ontwikkeling te komen.

Visie

Westwijzer is een toegankelijk Kindcentrum; de spil in de wijk Helmond-West. We bieden plek voor kinderen van 0 jaar tot 13 jaar en heeft als doel dat de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door samenwerking leren de kinderen rekening te houden met elkaar en leren ze zichzelf en anderen steeds beter kennen. We maken de kinderen medeverantwoordelijk voor hun leerproces waarbij ze bewust zijn van hun eigen leerdoelen en continu reflecteren op hun eigen handelen.

Education is the most powerful weapon which you can use to change the world. Maar dat kunnen we niet alleen. Dit betekent dat we veel belang hechten aan een goede samenwerking met ouders en alle partners die betrokken zijn bij de kinderen. Samen bieden we de kinderen de kans om zowel op de opvang en school als in de naschoolse uren zich te ontwikkelen tot zelfstandige, zelfredzame en zelfverzekerde deelnemers aan de maatschappij.

Binnen het Kindcentrum staan de volgende kernwaarden centraal

Veiligheid

We vinden het belangrijk dat kinderen op kunnen groeien in een veilige omgeving. Er is bij ons veel aandacht voor de ontwikkeling van vaardigheden die nodig zijn om op een prettige manier met elkaar te kunnen werken en spelen. Westwijzer is een Vreedzaam Kindcentrum. Dit betekent dat de kinderen actief oefenen met sociale vaardigheden. Er wordt gewerkt met een eenduidige aanpak volgens het gedachtengoed van de Vreedzame school. Deze aanpak wordt ook gebruikt bij naschoolse activiteiten en activiteiten in de wijk. Hiervoor is er een intensieve samenwerking tussen het Kindcentrum en de medewerkers van de LEV-groep die betrokken zijn bij het jeugdwerk.

Respect

Onze kinderen leren dat het belangrijk is om respect te hebben voor jezelf en voor de ander. Respect voor jezelf bestaat uit mogen zijn wie je bent, vertrouwen hebben in jezelf en goed voor jezelf zorgen. Er is op school dan ook veel aandacht voor gezonde voeding, beweging en het vergroten van het zelfvertrouwen van de kinderen. Respect voor de ander bestaat uit het luisteren naar elkaar en het respecteren van de verschillen die er zijn. We vinden het van belang dat het vanzelfsprekend is dat kinderen verschillen in de wijze waarop ze leren en dat dit in de klas geaccepteerd wordt door iedereen. Verschillen in de culturele achtergronden van de kinderen zijn een bron van kennis van de wereld.

Plezier

Kinderen zijn van nature nieuwsgierig. Wij zorgen we voor een uitdagend omgeving waarbij kinderen met plezier leren. In wijzer 1 en 2 is het uitgangspunt dat kinderen leren door middel van spel. Er wordt gewerkt met rijke thema's die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen. Er is een doorgaande lijn waarbij het aanbod verschuift van spelend leren, naar lerend spelen. In alle wijzers is er veel aandacht voor handelend leren, bewegend leren en samenwerkend leren. Hierbij staat het welbevinden van de kinderen centraal. Na schooltijd is er zowel op de BSO als bij de verlengde schooldag van de LEV-groep veel aandacht is voor expressie, cultuur en beweging.

Groei

Wanneer wij aan leren denken, kijken we naar leren in de breedst mogelijke zin van het woord. Dat betekent dat we kinderen in staat stellen om te leren op het gebied van de cognitieve vakken (rekenen, taal, lezen), wereldoriëntatie (kennis van de wereld om je heen), sociale vaardigheden, zelfstandigheid, zelfredzaamheid, en creativiteit. We stellen hierbij hoge doelen aan ons onderwijs en aan onze kinderen. Medewerkers kennen de kinderen en hun ondersteuningsbehoeften goed en weten hier ook bij aan te sluiten. Alle activiteiten zijn erop gericht de kinderen steeds een stapje verder te laten groeien. Hiervoor werken we met professionele medewerkers die van en met elkaar leren. Ieder kind leert op zijn of haar eigen unieke manier en heeft daarmee ook andere behoeftes. Er is daarom een breed scala aan ondersteuningsmogelijkheden. Op klassenniveau wordt er gewerkt met co-teaching. Leerkrachten zijn daarmee samen verantwoordelijk voor het geven van het onderwijs aan de kinderen. Op deze manier kan er veel aandacht besteed worden aan een verlengde uitleg, extra inoefenen en het geven van onderwijs op een ander niveau. Op schoolniveau zijn er een aantal extra voorzieningen, waaronder taalwijzer en NT-2 aanbod.

Communicatie

Communiceren doe je de hele dag door. Het is dan ook van belang dat je leert hoe je dat op een goede manier kunt doen. Daarbij is het van belang dat je de taal goed beheerst en dat je ook weet op welke manier je die taal het beste in kunt zetten. Bij ons is er daarom veel aandacht voor taalonderwijs. We werken hierbij ook intensief samen met de logopedistes in ons wijkhuis.

Ouders zijn voor ons een belangrijke educatieve partner. We vinden het daarom van belang om een goede samenwerking te hebben met de ouders. Dit doen we onder andere door het delen van informatie via de ouderapp en de nieuwsbrieven. Daarnaast hebben we minstens twee keer per jaar een gesprek met de ouders over de ontwikkeling van hun kind.

Zelfredzaamheid

Het is voor kinderen belangrijk dat ze al van jongs af aan leren dat ze dingen zelf kunnen. Al bij de opvang starten we hiermee door kinderen te betrekken bij het opruimen van de groep en het zelfstandig aantrekken van hun jas. Naarmate de kinderen ouder worden, wordt er meer zelfstandigheid van hen verwacht.

Eigenaarschap is voor onze kinderen belangrijk om op een goede manier hun toekomst tegemoet te kunnen gaan. Toekomst gericht werken en denken, zo doen we dat bij Westwijzer.



Dit is onze school

Helmond-West is de wijk waar onze school staat. De wijk in Helmond is beter bekend als 't Haagje. Een echte volkswijk waar zowel veel eenoudergezinnen, arbeidsmigranten, vluchtelingen en ouderen met een beperkte beurs wonen. Taalproblematieken kenmerken de wijk. Veel ouders hebben geen werk, of zijn juist de hele dag van huis. Er heerst financiële en sociale armoede in de wijk. Daaraan gekoppeld veel criminaliteit en jeugdproblematiek. De wijk behoort tot de grote probleemwijken in Nederland. Instroom vindt plaats via de opvang/ peuterwerk. Daarnaast is er veel tusseninstroom. Dat heeft te maken met vluchtelingen en arbeidsmigranten zoals o.a. Poolse gezinnen. Ten slotte zien we de laatste tijd ook de toestroom van expats i.v.m. Brainport (ASML) De school zit in het Wijkhuis in Helmond – West. We noemen dat het Multi Functionele Accommodatie Westwijzer. De school is in 2014 in het gebouw getrokken. De toenmalige scholen de Mariaschool en de Troubadour vormden de nieuwe fusieschool Westwijzer. Binnen het wijkhuis werken school en opvang nauw samen. In 2021 is dan ook Kindcentrum Westwijzer een feit geworden. De samenwerking richt zich verder dan deze beide partijen. Want de ondersteuning in de vorm van jongeren en welzijnswerk is voor het Kindcentrum heel erg belangrijk. We werken samen met Sociaal Team Helmond, LEV-groep, Verlengde schooldag, Logopedie, GGD en politie. En ook de instanties die in de wijk actief zijn worden betrokken bij school en opvang. Zo is er een heel dekkend netwerk actief om kinderen en wijk te versterken in hun positie. Kansengelijkheid is elke dag een thema. Het wijkhuis is van groot belang voor de wijk en een belangrijke spin in het web voor alle sociale en educatieve activiteiten. Aangezien er bij Korein, peuterwerk, heel veel kinderen een VVE-indicatie hebben is, is er een aantal jaren geleden besloten de methodiek Speelplezier te omarmen om het taalaanbod te verreiken bij de peuters en de kleuters. Er moet er veel aandacht besteed worden aan woordenschat en spreken, maar ook het uitdagen tot spel is aan de orde. T.a.v. de communicatie in relatie tot het opleidingsniveau van de ouders is het van belang dat de teksten leesbaar en begrijpelijk zijn. Ook de ouders aanspreken in de andere talen is hierbij van groot belang. Hiervoor is ook een ouderapp (KWIEB) in het leven geroepen om de vertaalfunctie goed te kunnen laten ondersteunen in communicatie. Uit onderzoek is gebleken dat het er voor de taal- en rekenprestaties van kinderen toe doet in welke mate hun ouders op politiek en cultureel gebied participeren in de samenleving. Een sterke mate van maatschappelijke participatie, en dan m.n. van culturele participatie, gaat vaak samen met een gunstiger cognitief klimaat in het gezin. Aangezien onze ouders hier bijna niet aan deelnemen, is het van wezenlijk belang dat we als school de basisvaardigheden taal, lezen en rekenen centraal stellen. In dit kader zijn het uitbreiden van de cultuurontwikkeling in de vorm van bezoek aan culturele activiteiten als het cultuurerfgoed en het bezoeken van musea ook zeker een punt van aandacht.

Hier werken we aan (kerndoelen)

Kerndoelen Burgerschap:

Om ervoor te zorgen dat we met ons burgerschapsonderwijs in ieder geval de verplichte doelen dekken, zijn de verplichte kerndoelen richtlijnen voor de leerdoelen van onze school. Hiervoor zijn de ‘conceptkerndoelen burgerschap’ aangehouden.

Kerndoelen		
Kerndoel 1	Schoolcultuur	De school zorgt voor een democratische cultuur.
Kerndoel 2	Diversiteit	De leerling handelt respectvol vanuit kennis over een diverse samenleving.
Kerndoel 3	Democratische waarden	De leerling geeft aan hoe diens handelen verbonden is met de democratische waarden.
Kerndoel 4	Maatschappelijke betrokkenheid	De leerling verkent verschillende mogelijkheden om bij te dragen aan de samenleving.
Kerndoel 5	Democratische betrokkenheid	De leerling herkent hoe die democratisch handelen in dagelijkse situaties kan vormgeven.
Kerndoel 6	Maatschappelijke vraagstukken.	De leerling weegt af welke mogelijkheden die heeft om ten aanzien van maatschappelijke vraagstukken te handelen.

Onze leerdoelen:

Leerdoelen op schoolniveau	
Kinderen kennen de waarden van de democratische samenleving en weten hoe deze georganiseerd is. Ze hebben dit in het klein in de praktijk geoefend.	Kerdoel 1, 3, 5, 6
Kinderen zijn op de hoogte van verschillende manieren van digitale communicatie en kunnen hier respectvol aan deelnemen. Ze nemen een kritische houding aan ten opzichte van de informatie die binnenkomt.	Kerdoel 4
Kinderen kunnen duurzame keuzes herkennen en leren hier kritisch over nadenken. Kinderen ontwikkelen een eigen standpunt ten aanzien van duurzame keuzes en kunnen de gevolgen van hun standpunt overzien.	Kerdoel 4
Kinderen verkennen hoe zichzelf, klasgenoten en andere mensen in Nederland verbonden zijn met elkaar en andere delen van wereld. Ze leren over internationale samenwerking.	Kerdoel 2, 4, 6
Kinderen zijn zich bewust van hun identiteit. Ze mogen en kunnen hun eigen identiteit uiten, respecteren diversiteit (ook in geloofsovertuigingen) en zijn solidair met de ander.	Kerdoel 2, 6

Overzicht van de leerdoelen Burgerschapsonderwijs: Vreedzame School

Conceptkerndoel 1: Schoolcultuur

De school zorgt voor een democratische cultuur.

Waar gaat het om bij dit Conceptkerndoel?	Hoe werkt Vreedzaam hieraan?
1. zorgen voor een veilige schoolomgeving met aandacht voor diversiteit en inclusie 2. aanbieden van activiteiten die de betekenis van democratische waarden laten zien 3. stimuleren van kritische denkvaardigheden, morele en ethische oordeelsvorming en het offline en online respectvol communiceren daarover 4. samen met leerlingen vormgeven van een democratische cultuur 5. aandacht besteden aan actualiteit en maatschappelijke vraagstukken in samenhang met verschillende leergebieden	1. staat centraal in de Grondwet van Vreedzaam, de zichtbaarheid van Vreedzaam in de school en de Vreedzame cultuur in het team** 2. krijgt aandacht in de groepsvergaderingen, Blok 3, de taken en commissies van Blok 5 én in de leerlingenraad 3. is integraal verwerkt in de leerlijn (icoontje van het vergrootglas) en krijgt in groep 8 expliciet aandacht bij les 4 en 5 van Blok 3 4. is integraal verwerkt in de leerlijn (icoontje van de hamer) en komt terug in Blok 3 van alle groepen 5. komt in groep 7 terug in alle lessen van Blok 6*

* Voor dit leerdoel is relatief weinig aandacht in het programma Vreedzaam

** In ons artikel lees je meer over hoe Vreedzaam aansluit op de wet Burgerschap

Conceptkerndoel 2: Diversiteit

De leerling handelt respectvol vanuit kennis over een diverse samenleving.

Waar gaat het om bij dit Conceptkerndoel?	Hoe werkt Vreedzaam hieraan?
1. kennis over hoe de grondwet diversiteit in geloofs- en levensovertuiging, politieke voorkeur, afkomst, gender, seksuele oriëntatie en beperkingen beschermt 2. inschatten en bespreken van situaties die racistisch, discriminerend of stereotyperend zijn 3. verkennen van en reflecteren op de eigen offline en online identiteit in relatie tot anderen 4. in gedrag rekening houden met ervaringen en perspectieven van anderen	1. krijgt expliciet aandacht bij les 2, 3 en 4 van Blok 5 in groep 8* 2. vormt de kern van Blok 6 in alle groepen 3. krijgt expliciet aandacht bij les 1, 2, 4 en 5 van Blok 3 in groep 8* 4. vormt de kern van Blok 6 in alle groepen en wordt daarnaast behandeld bij Blok 4 in alle groepen, bij de lessen over je kunnen verplaatsen in de ander

* Voor dit leerdoel is relatief weinig aandacht in het programma Vreedzaam

Conceptkerndoel 3: Democratische waarden

De leerling geeft aan hoe diens handelen verbonden is met democratische waarden.

Waar gaat het om bij dit Conceptkerndoel?	Hoe werkt Vreedzaam hieraan?
1. kennis over de ontwikkeling en de betekenis van de democratische waarden vrijheid, gelijkheid en solidariteit 2. kennis over het belang van de grondwet, kinder- en mensenrechten ter bescherming van vrijheid, gelijkheid en solidariteit 3. verkennen van de grenzen aan vrijheid, gelijkheid en solidariteit 4. verkennen op basis van morele en ethische perspectieven wat rechtvaardigheid en verantwoordelijk handelen betekent voor jezelf 5. afwegen hoe het eigen handelen effect heeft op de omgeving en het welzijn van anderen, nu en in de toekomst	1. komt terug in de Grondwet van de school** en krijgt expliciet aandacht in Blok 5 van Groep 8* 2. komt ook terug in de Grondwet van de school** en krijgt expliciet aandacht in Blok 5 van Groep 8* 3. hiermee wordt in alle groepen geoefend in Blok 2 en in Blok 5 4. is integraal verwerkt bij de reflectie op elke les en kritisch denken krijgt expliciet aandacht in Blok 5 van groep 5 en van groep 7 5. wordt behandeld in Blok 4 van alle groepen en komt daarnaast terug in de conflictlijn van Blok 2.

* Voor dit leerdoel is relatief weinig aandacht in het programma Vreedzaam

** In ons artikel lees je meer over hoe Vreedzaam aansluit op de wet Burgerschap

Conceptkerndoel 4: Maatschappelijke betrokkenheid

De leerling verkent verschillende mogelijkheden om bij te dragen aan de samenleving.

Waar gaat het om bij dit Conceptkerndoel?	Hoe werkt Vreedzaam hieraan?
1. kennis over taken, rollen, rechten en plichten van burgers in de samenleving 2. verkennen welke middelen kunnen worden ingezet om individueel en collectief bij te dragen aan maatschappelijke veranderingen 3. oriënteren op maatschappelijke initiatieven, bewegingen en organisaties 4. benoemen en waarderen van de eigen bijdrage aan de samenleving in dagelijkse situaties 5. verkennen van de eigen mogelijkheden om maatschappelijke betrokkenheid vorm te geven	1. wordt behandeld in Blok 5 van alle groepen 2. krijgt aandacht bij de taken, de commissies én de leerlingenraad van Vreedzaam 3. aan dit leerdoel besteedt Vreedzaam geen expliciete aandacht* 4. wordt behandeld in Blok 1 en Blok 5 van alle groepen en is integraal verwerkt in de leerlijn (icoontje van bouwen aan de muur) 5. komt terug in de leerlingen-raad van Vreedzaam en krijgt expliciet aandacht in Blok 5 van groep 7

* Voor dit leerdoel is relatief weinig aandacht in het programma Vreedzaam

Conceptkerndoel 5: Democratische betrokkenheid

De leerling verkent hoe die democratisch handelen in dagelijkse situaties kan vormgeven.

Waar gaat het om bij dit Conceptkerndoel?	Hoe werkt Vreedzaam hieraan?
1. beschrijven hoe in een democratie macht en invloed worden uitgeoefend 2. benoemen van vormen van inspraak en besluitvorming in dagelijkse situaties 3. communiceren op een respectvolle wijze 4. leren omgaan met de wensen en de stem van de minderheid in besluitvormingsprocessen 5. reflecteren op proces en uitkomsten van inspraak en besluitvorming in de schoolomgeving	1. krijgt aandacht in Blok 5 van groep 8* 2. wordt in alle groepen behandeld bij Blok 3 en krijgt daarnaast aandacht bij de groepsvergaderingen en de leerlingenraad 3. vormt de kern van de Grondwet van de school** en staat daarnaast centraal in Blok 1, Blok 2 en Blok 3 van alle groepen 4. wordt behandeld in Blok 3 van alle groepen, in de groepsvergaderingen én in de leerlingenraad. 5. is integraal verwerkt bij de overlegvormen in elke les én de reflectie op elke les

* Voor dit leerdoel is relatief weinig aandacht in het programma Vreedzaam

** In ons artikel lees je meer over hoe Vreedzaam aansluit op de wet Burgerschap

Conceptkerndoel 6: Maatschappelijke vraagstukken

De leerling weegt af welke mogelijkheden die heeft om ten aanzien van maatschappelijke vraagstukken te handelen.

Waar gaat het om bij dit Conceptkerndoel?	Hoe werkt Vreedzaam hieraan?
1. benoemen welke belangen en perspectieven een rol spelen binnen actuele, maatschappelijke en planetaire vraagstukken 2. uitdrukken van persoonlijke idealen en opvattingen 3. reflecteren hoe de eigen identiteit en waarden het handelen kunnen beïnvloeden 4. verkennen welke individuele en collectieve bijdragen aan oplossingen mogelijk zijn	1. aan dit leerdoel besteedt Vreedzaam geen expliciete aandacht* 2. krijgt in alle groepen aandacht bij Blok 3 en Blok 4, wordt daarnaast behandeld in Blok 6 van groep 8 3. is integraal verwerkt bij de overlegvormen, bij opdrachten over kritisch denken (icoontje van het vergrootglas) en bij de reflectie op elke les 4. vormt de kern van Blok 5 in alle groepen en krijgt daarnaast aandacht bij leerlingmediatie, de taken en commissies van leerlingen én de leerlingenraad

* Voor dit leerdoel is relatief weinig aandacht in het programma Vreedzaam

Leerdoelen Burgerschap in Thematisch werken/Blink

Omdat de thema's in de onderbouw (groep 1 t/m 4) regelmatig wisselen. Hebben we de thema's hieronder niet benoemd, maar benoemen we wel de kerndoelen die in de onderbouw worden aangeboden.

Groep 1/2

Kerndoelen	Burgerschapdoelen
Kerndoel 2 Diversiteit	- Leren over je lijf. - Het benoemen van fysieke kenmerken van jezelf en van een ander. - Ieder lichaam is verschillend en deze verschillen benoemen. - Je lijf gebruiken om iets te vertellen. - Bewust worden van het eigen lijf. - Je lijf gebruiken om emoties uit te drukken. - Met je gezicht vertellen hoe je je voelt. - Verschillende manieren van communiceren. - Wat maakt een huis een thuis. - Verschillende soorten huizen. - Het verkennen van de eigen woonsituatie. - Het vergelijken van de eigen woon- en leefsituatie met die van kinderen uit de klas en andere mensen. - Verkennen van het belang van leefregels en afspraken op straat. - Kennis maken met verschillende culturen. - Leren over verschillen en overeenkomsten tussen mensen. - Leren over verschillende relatievormen, eetgewoontes en rituelen. - Ervaren dat er in de klas ook verschillen en overeenkomsten zijn tussen kinderen.
Kerndoel 4 Maatschappelijke betrokkenheid	- Leren over bijzondere dingen in de natuur. - Leren dat er overal groen te vinden is in de buurt. - Leren over verschillende dieren. - Leren dat er verschillende mensen wonen en werken. - Nadenken over de inrichting van de eigen leefomgeving. - Leren om rekening te houden met anderen. - Leren dat de natuur veel schatten te bieden heeft. - Leren zorgdragen voor de natuur. - Het ontdekken van de 4 seizoenen. - Respectvol omgaan met de natuur. - Leren verschillen in landschappen en omgevingen herkennen. - Leren over de diversiteit aan planten en dieren. - Leren dat de mens invloed heeft op de natuurlijke omgeving. - Het onderzoeken en ontdekken van apparaten, kettingreacties en uitvindingen. - Leren hoe je zelf dingen maakt. - Uitvindingen herkennen en nadenken over hoe ze met een eigen uitvinding een probleem kunnen oplossen.

Groep 3/4

Kerdoelen	Burgerschapsdoelen
Kerdoel 2 Diversiteit	- Leren over de tradities in de Nederlandse cultuur. - Leren benoemen van tradities die in je eigen cultuur belangrijk zijn. - Je eigen gezinssituatie en thuiscultuur vergelijken met die van een ander. - Leren over verschillende culturen, tradities en gewoontes uit verschillende werelddelen. - Je eigen gewoontes en rituelen vergelijken met die van een ander. - Leren woorden geven aan wat ze denken, doen, willen en willen worden. - Leren dat je taal of talen deel uitmaken van wie je bent. - Leren benoemen wat je al kunt en wat nog niet. - Leren belangstelling te hebben in elkaar. - Leren dat er verschillen zijn en dat voorkeuren, uiterlijk, interesses en vriendschappen kunnen veranderen in de loop van de tijd. - Leren over het verschil tussen vroeger en nu. - Leren dat geschiedenis overal om je heen is.
Kerdoel 3 Democratische waarden	- Leren over regels en afspraken die gelden op school en welke consequenties het kan hebben als je de regels overtreedt.
Kerdoel 4 Maatschappelijke betrokkenheid	- Leren dat wij deel uitmaken van de ruimte. - Leren verschillende toepassingen van technologie in het dagelijks leven te herkennen. - Leren nadenken over wat ze belangrijk vinden aan hun eigen woon- en leefomgeving en wat anderen belangrijk vinden. - Leren over kinderen in andere delen van de wereld. - Leren over de eigen leefomgeving en benoemen wat leuk is aan je eigen buurt. - Leren over de natuur en het onderzoeken van observeren van dieren en de natuur in je leefomgeving.
Kerdoel 5 Democratische Betrokkenheid	- Leren luisteren naar meningen van anderen en deze serieus nemen.
Kerdoel 6 Maatschappelijke vraagstukken	- Leren over de invloed van technologie op jezelf en je leefomgeving. - Leren over de veranderingen die je door technische ontwikkelingen zelf teweeg kunt brengen in je eigen leefomgeving. - Leren over verschillende klimaten en de gevolgen hiervan voor leefomstandigheden van mensen, dieren en planten.

Groep 5/6

Blink Wereld geïntegreerd en burgerschap

Burgerschapsdoelen

Groep 5-6 pakket A

Thema	Burgerschapsdomein(en) / concept kerndoel(en)	Burgerschapsdoelen
Thema 1: Aardse extremen	- Maatschappelijk verantwoord handelen - Omgaan met verschillen - Kerndoel 2 en 4	In dit thema onderzoeken de kinderen verschillende aardse extremen en onderzoeken ze welke gevolgen deze aardse extremen hebben voor mens en natuur . Aan de hand van een documentaire over de (menselijke) gevolgen van een tsunami leren ze zich inleven in de situatie van anderen en leren ze emoties bij zichzelf en bij anderen te herkennen en benoemen.
Thema 2: Ik hou van Holland	- Democratisch handelen - Omgaan met verschillen - Kerndoel 2 en 3	In dit thema leren de kinderen wat cultuur is, ontdekken ze dat er verschillende culturen zijn en leren ze wat een multiculturele samenleving is. Dit doen ze aan de hand van tradities, gewoontes en producten. Ze leren over het ontstaan van Nederland en wie er over Nederland regeerde in de 16 ^e eeuw.
Thema 3: Stadsmakers	- Maatschappelijk verantwoord handelen - Omgaan met verschillen - Kerndoel 2 en 4	In dit thema denken de kinderen na over de stad van de toekomst. Ze leren over de verschillen tussen stad en dorp en ontdekken wat dit betekent voor de mensen die hier wonen. Kinderen leren over de problemen die kunnen ontstaan in een stad en welke oplossingen zij kunnen bedenken voor deze problemen. Ze onderzoeken wat zij zelf belangrijk vinden aan hun toekomstige leefomgeving en leren hoe zij anderen kunnen overtuigen van hun standpunten.
Thema 4: Wonderlijke uitvindingen	- Maatschappelijk verantwoord handelen - Kerndoel 4 en 6	In dit thema leren kinderen de verschillende toepassingen van technologie in het dagelijks leven te herkennen en onderzoeken. Ze leren over de invloed van technologie op henzelf en op hun eigen leefomgeving. En ze verkennen de veranderingen die zij door technologische ontwikkelingen zelf teweeg kunnen brengen, nu en straks.
Thema 5: Het wereldrestaurant	- Democratisch handelen - Omgaan met verschillen - Kerndoel 2 en 5	In dit thema onderzoeken de kinderen verschillende werelddelen en culturen aan de hand van eetgewoontes. Ze vergelijken gewoontes van vroeger en nu. Ook leren ze over verschillende godsdiensten en feesten . De kinderen leren dat de natuur invloed heeft op het verbouwen van voedsel en worden zich bewust van de invloed die de vleesindustrie heeft op mens en natuur . Ze leren hierover hun eigen standpunt innemen en luisteren naar de standpunten van anderen.

Blink Wereld geïntegreerd en burgerschap

Burgerschapsdoelen

Groep 5-6 pakket B

Thema	Burgerschapsdomein(en) / concept kerndoel(en)	Burgerschapsdoelen
Thema 1: Wereldse kinderen	- Omgaan met verschillen - Kerndoel 2 en 3	In dit thema maken kinderen kennis met verschillende culturen door te kijken naar hun eigen leven en de manieren waarop andere kinderen uit de wereld leven. Kinderen leren dat iedereen verschillend en uniek is. Ze brengen overeenkomsten en verschillen tussen zichzelf en hun klasgenoten in kaart. Ze kijken hierbij onder andere naar uiterlijke kenmerken en leefomgeving . Ze leren over slavernij en verplaatsen zich in het leven van tot slaaf gemaakten.
Thema 2: Bijzondere bewoners	- Maatschappelijk verantwoord handelen - Kerndoel 4	In dit thema leren kinderen over planten, dieren en mensen. Ook leren ze hoe planten, dieren en mensen door de tijd heen veranderen of zich aanpassen aan hun omgeving . Ze leren over de omgang met de natuur en over de relatie tussen mensen en dieren. En ze ontdekken dat het niet vanzelfsprekend is dat er voldoende eten en drinken is.
Thema 3: Dit wil ik zeggen!	- Omgaan met verschillen - Maatschappelijk verantwoord handelen - Kerndoel 2	In dit thema kijken kinderen naar verschillende vormen van communicatie en leren ze over de verschillende manieren waarop we met elkaar communiceren, vroeger en nu. Ze leren verschillende vormen van (media) boodschappen herkennen en leren nadenken over welke invloed nieuwe manieren van communicatie hebben op ons leven.
Thema 4: Klimaatkenners	- Maatschappelijk verantwoord handelen - Kerndoel 4 en 6	In dit thema kijken de kinderen naar het weer en het klimaat. Ze leren over verschillende klimaten en welke invloed het Nederlandse klimaat heeft op hun dagelijks leven. Ze leren over klimaatverandering en de gevolgen daarvan voor mens, dier en natuur. En ze onderzoeken en bedenken zelf oplossingen voor een klimaatprobleem en presenteren deze aan anderen.
Thema 5: De groene fabriek	- Maatschappelijk verantwoord handelen - Democratisch handelen - Kerndoel 4 en 5	In dit thema kijken de kinderen naar de opkomst van fabrieken en de gevolgen daarvan voor mens en natuur. Ze leren over de gevolgen van industrie en productie voor de natuur. Ook leren ze over hun eigen ecologische voetafdruk , duurzaamheid en afval. Ze leren hoe zij zelf een groen productieproces op kunnen zetten en hiermee zorg te dragen voor de natuur. Ze delen hun bevindingen met hun klasgenoten en leren hun eigen standpunten uit te dragen en te luisteren naar de standpunten van anderen.

Groep 7/8

Blink Wereld geïntegreerd en burgerschap

Burgerschapdoelen

Groep 7-8 pakket A

Thema	Burgerschapsdomein(en) / concept kerndoel(en)	Burgerschapdoelen
Thema 1: Wereldsterren	- Democratisch handelen - Kerndoel 3 en 5	In dit thema leren kinderen over macht en invloed aan de hand van verschillende machthebbers in de wereld. Aan de hand van de Holocaust en het leven van Anne Frank leren ze wat de buitenwerkstelling van de rechtstaat kan betekenen. Ze leren over hun eigen wensen en opvattingen en hoe ze zich hierover uit kunnen spreken tegen anderen.
Thema 2: Stem op mijn partij!	- Democratisch handelen - Omgaan met conflicten - Maatschappelijk verantwoord handelen - Kerndoel 3 en 5	In dit thema richten de kinderen zelf een politieke partij op. Ze leren over gezagsdragers en politieke instituties , over de werking van ons politieke bestel en de totstandkoming van wetten . Ook leren ze hoe de EU samenwerkt om problemen op te lossen. Kinderen leren over volksinvloed en het opkomen voor je rechten. Ze leren wat stemmen is en leren hier zelf aan deelnemen. Ze leren hun eigen standpunt innemen, deze naar voren brengen en luisteren naar de standpunten van anderen. Ze leren dat anderen iets anders kunnen willen, maar dat dit niet tot een conflict hoeft te leiden. En ze leren manieren waarop ze besluitvormingsprocessen op een vreedzame wijze kunnen beïnvloeden .
Thema 3: Altijd onderweg	- Democratisch handelen - Omgaan met verschillen - Kerndoel 2 en 3	In dit thema leren kinderen over migratie en emigratie . Ze leren hoe ze verbonden zijn met mensen uit andere delen van de wereld en over de motieven van (e)migratie. Ze kunnen deze motieven, van vroeger en nu, met elkaar vergelijken . Ze leren nadenken over wat ze zelf belangrijk vinden aan hun leefomgeving . Ze leven zich in in het leven van vluchtelingen en leren over verschillende culturen. Ze onderzoeken hoe je je aan kunt passen aan een cultuur van een land.
Thema 4: De experimentele keuken	- Omgaan met verschillen - Kerndoel 2	In dit thema doen de kinderen mee aan een kookwedstrijd. Ze doen proefjes met eten en maken een gerecht. Ze leren in dit thema over verschillende eetgewoontes en leren om hier hun mening over te vormen .
Thema 5: Reis de wereld rond	- Omgaan met verschillen - Maatschappelijk verantwoord handelen - Kerndoel 2	In dit thema maken de kinderen een wereldrestaurant waarin van alles te zien, horen, ruiken, proeven en voelen is over eten en eetgewoontes uit verschillende werelddelen. Ze leren over de verschillen en overeenkomsten tussen gewoontes en gebruiken in verschillende landen. Ze leren over globalisering en de gevolgen daarvan. En over kenmerken van verschillende culturen en klimaten.

Blink Wereld geïntegreerd en burgerschap

Burgerschapdoelen

Groep 7-8 pakket B

Thema	Burgerschapsdomein(en) / concept kerndoel(en)	Burgerschapdoelen
Thema 1: Fantastische families	- Democratisch handelen - Omgaan met verschillen - Kerndoel 3	In dit thema onderzoeken de kinderen verschillende familieverhalen, van vroeger en nu. Ze leren over het ontstaan van de democratie en de ontwikkeling van kiesrecht in Nederland. En ze leren over macht en gezag en de invloed van Koning Willem II. Ze leren over de verschillen tussen mensen (arm en rijk, man en vrouw). En ze leren over ongelijkheid en discriminatie en hoe ze hiermee om kunnen gaan.
Thema 2: Op leven en dood	Maatschappelijk verantwoord handelen	In dit thema leren de kinderen over het thema leven en dood. Ze kijken naar de kringloop van het leven. Ze leren over hun eigen leefomgeving , biodiversiteit en de voedselketen.
Thema 3: Machtige media	- Maatschappelijk verantwoord handelen - Omgaan met verschillen - Kerndoel 2	In dit thema leren kinderen over nieuwe vormen van communicatie en de invloed van internet . Ze leren over de invloed van massamedia en over de gevolgen van online gedrag . Ze denken na over welk gedrag wel en niet kan, online en in het echte leven.
Thema 4: Oorlog en vrede	- Democratisch handelen - Omgaan met conflicten - Kerndoel 3, 5 en 6	In dit thema onderzoeken de kinderen conflicten van vroeger en nu. Ze denken na over welke zaken een oorlog kunnen veroorzaken en leren over conflictsituaties tussen landen. Ze leren over de basiswaarden van vrijheid , gelijkheid en solidariteit van de democratische rechtstaat en de totstandkoming en handhaving van regels in Nederland en Europa. Kinderen onderzoeken zelf een conflict en denken na over de betrokken partijen en hun standpunten. Ze bedenken en pitchen een oplossing voor een (werelds) conflict. In de Kindervredesraad denken ze na over de conflicten en oplossingen en kiezen ze gezamenlijk voor de beste oplossing. Ze leren hoe het is om het met elkaar eens te zijn of om concessies te doen.
Thema 5: Duurzaam design	- Maatschappelijk verantwoord handelen - Kerndoel 4 en 6	In dit thema onderzoeken de kinderen hoe nieuwe ontwerpen ervoor zorgen dat we beter met de wereld omgaan. Ze leren over duurzaamheid , duurzame ontwerpen, recyclen en consuminderen. Aan de hand van alledaagse voorwerpen leren ze over duurzaamheid en denken ze na over duurzame materialen. Ze onderzoeken zelf mogelijke oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken en leren zelf een duurzaam product maken.

De overige methodes die we gebruiken in onderstaand schema verwijzen voor de burgerschapsdoelen naar de burgerschapsdoelen van SLO.

Zo passen we de leerdoelen in (leerlijn): activiteiten/lessen

FutureNL verwijst naar onze methode voor de leerlijn digitale geletterdheid. Deze heeft veel raakvlakken met ons burgerschapsonderwijs. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar de **Kwaliteitskaart Digitale geletterdheid**.

Kinderen kennen de waarden van de democratische samenleving en weten hoe deze georganiseerd is. Ze hebben dit in het klein in de praktijk geoefend.				
Subdoel	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8
Kinderen houden zich aan regels en afspraken	Gouden en zilveren weken: Gouden regels en klassenafspraken	Gouden en zilveren weken: Gouden regels en klassenafspraken	Gouden en zilveren weken: Gouden regels en klassenafspraken	Gouden en zilveren weken: Gouden regels en klassenafspraken
Respecteer een ander zoals hij/ zij/ het is	Vreedzame school. Week tegen Pesten. Week van respect.	Vreedzame school. Week tegen Pesten. Week van respect.	Vreedzame school. Week tegen Pesten. Week van respect.	Vreedzame school. Week tegen Pesten. Week van respect.
Hoe organiseren we onze democratie?	Vreedzame school. Thematisch werken	Vreedzame school. Thematisch werken	Vreedzame school. Blink	Vreedzame school. Blink
Hoe zorg je voor een constructieve samenwerking?	Gouden en zilveren weken Vreedzame school.	Gouden en zilveren weken Verlengde schooldag. Vreedzame school.	Gouden en zilveren weken Respons Verlengde schooldag. Vreedzame school.	Gouden en zilveren weken Respons Verlengde schooldag. Vreedzame school.

Kinderen zijn op de hoogte van verschillende manieren van digitale communicatie en kunnen hier respectvol aan deelnemen. Ze nemen een kritische houding aan ten opzichte van de informatie die binnenkomt.

Subdoel	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8
Kinderen kunnen respectvol deelnemen aan sociale media	FutureNL Week van de mediawijsheid	FutureNL Week van de mediawijsheid	FutureNL Week van de mediawijsheid Mediamasters	FutureNL Week van de Mediawijsheid Mediabegrip MediaMasters
Digitale geletterdheid	FutureNL	FutureNL	FutureNL	FutureNL Mediabegrip Mediamasters
Informatie-vaardigheden	FutureNL Ipads Thematisch werken	FutureNL Chromebooks/Ipads Cloudwise Thematisch werken	FutureNL Chromebooks Informatieverwerking Cloudwise Blink	FutureNL Chromebooks Informatieverwerking Mediabegrip Cloudwise Blink
ICT-vaardigheden	FutureNL Ipads Digibord	FutureNL Ipads/ Chromebooks Digibord	FutureNL Chromebooks Cloudwise Digibord	FutureNL Chromebooks Cloudwise Digibord

Kinderen kunnen duurzame keuzes herkennen en leren hier kritisch over nadenken. Kinderen ontwikkelen een eigen standpunt ten aanzien van duurzame keuzes

Subdoel	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8
Schone leefomgeving	Vreedzaam Thematisch werken Madscience	Vreedzaam Thematisch werken Madscience	Vreedzaam Blink Madscience Wijkschoonmaak-actie	Vreedzaam Blink Madscience Wijkschoonmaak-actie
Transport	Thematisch werken	Thematisch werken Verkeer?	Blink Verkeer	Blink Verkeer
Eigen spullen (kleding, speelgoed, spullen)	Vreedzaam Verlengde schooldag Thematisch werken Madscience	Vreedzaam Verlengde schooldag Thematisch werken Madscience	Vreedzaam Verlengde schooldag Blink Madscience	Vreedzaam Verlengde schooldag Blink Madscience
Gezonde school/ voedingsbeleid	Naleven voedingsbeleid gezonde school Fruit Tommy Tomato Thematisch werken	Naleven voedingsbeleid gezonde school Fruit Tommy Tomato Thematisch werken	Naleven voedingsbeleid gezonde school Fruit Tommy Tomato Blink	Naleven voedingsbeleid gezonde school Fruit Tommy Tomato Blink
Milieu, groene energie	Thematisch werken Madscience	Thematisch werken Madscience	Blink Madscience	Blink Madscience

Kinderen zijn zich bewust van hun identiteit. Ze mogen en kunnen hun eigen identiteit uiten, respecteren diversiteit en zijn solidair met de ander.

Subdoel	Groep 1-2	Groep 3-4	Groep 5-6	Groep 7-8
Bewustwording identiteit (zelfbeeld)	Module 'Vreedzame kriebels'	Module 'Vreedzame kriebels'	Module 'Vreedzame kriebels'	Module 'Vreedzame kriebels'
Kennis van andere culturen	Vreedzaam Thematisch werken FutureNL	Vreedzaam Thematisch werken FutureNL	Vreedzaam Blink FutureNL	Vreedzaam Blink FutureNL
Respect hebben voor elkaar	Gouden en Zilveren Weken, Gouden Regels Vreedzame school Week van respect	Gouden en Zilveren Weken, Gouden Regels Vreedzame school Week van respect	Gouden en Zilveren Weken, Gouden Regels Vreedzame school Week van respect	Gouden en Zilveren Weken, Gouden Regels Vreedzame school Week van respect
Talentontwikkeling	Verlengde Schooldag	Verlengde Schooldag	Verlengde schooldag	Musical groep 8 Verlende schooldag
Solidariteit	Vreedzaam Thematisch werken	Vreedzaam Thematisch werken	Vreedzaam Blink	Vreedzaam Blink

Dit is onze manier

Burgerschap, persoonsvorming en pedagogisch tact zijn drie belangrijke concepten die vaak met elkaar verbonden worden in de context van onderwijs en opvoeding. Ze hebben invloed op de manier waarop kinderen en jongeren zich ontwikkelen tot verantwoordelijke en betrokken burgers, en hoe ze zich als individu kunnen ontplooien in een sociale en culturele context. Laten we elk van deze termen nader onderzoeken en hun onderlinge relaties verduidelijken.

Burgerschap

Burgerschap gaat over de relatie tussen het individu en de samenleving. Het betreft zowel de rechten als de plichten van een burger binnen een democratische samenleving. In het onderwijs speelt burgerschap een belangrijke rol omdat leerlingen niet alleen kennis en vaardigheden moeten opdoen, maar ook moeten leren omgaan met de waarden en normen die een samenleving fundamentele zijn. Dit kan onder andere door leerlingen bewust te maken van thema's zoals democratie, gelijkwaardigheid, respect voor diversiteit en solidariteit.

Burgerschapsvorming richt zich op het ontwikkelen van het vermogen om actief, verantwoordelijk en kritisch deel te nemen aan de samenleving. Het gaat niet alleen om kennis van de samenleving en de politiek, maar ook om het ontwikkelen van een eigen mening, het leren omgaan met tegenspraak, en het aangaan van maatschappelijke vraagstukken vanuit respect en verantwoordelijkheid.

Persoonsvorming

Persoonsvorming betreft de ontwikkeling van de individuele identiteit van een jongere. Het draait om de vragen: Wie ben ik? Wat vind ik belangrijk? Wat wil ik bereiken in het leven? In de context van opvoeding en onderwijs gaat het erom jongeren de ruimte en ondersteuning te bieden om zichzelf te ontdekken, hun waarden en overtuigingen te vormen, en een zekere mate van zelfbewustzijn te ontwikkelen.

Persoonsvorming is niet alleen een individuele aangelegenheid, maar vindt altijd plaats in interactie met anderen. Het is de basis voor het ontwikkelen van zelfvertrouwen, autonomie en zelfregulatie. Daarnaast speelt het een cruciale rol in het ontwikkelen van empathie en het vermogen om zich in anderen te verplaatsen, wat essentieel is voor goed burgerschap.

Pedagogisch Tact

Pedagogisch tact verwijst naar het vermogen van opvoeders (zoals leraren en ouders) om op een zorgvuldige en gevoelige manier in te spelen op de behoeften en de ontwikkeling van een kind. Het is de kunst om op het juiste moment de juiste aanpak te kiezen, rekening houdend met zowel de individuele situatie van het kind als de bredere sociale context.

Pedagogisch tact betekent ook dat een opvoeder in staat is om te begrijpen hoe een kind zich voelt, wat het nodig heeft en wat het van hem of haar verwacht. Dit vereist niet alleen deskundigheid, maar ook intuïtie, empathie en de bereidheid om het perspectief van het kind te begrijpen. Tactische pedagogisch handelen is flexibel, reageert op de dynamiek van het moment en is gericht op het ondersteunen van de persoonlijke en sociale ontwikkeling van het kind.

De Samenhang

Hoewel burgerschap, persoonsvorming en pedagogisch tact ieder hun eigen focus hebben, zijn ze onlosmakelijk met elkaar verbonden. Goede burgerschapvorming kan niet plaatsvinden zonder aandacht voor persoonsvorming, aangezien het individu zijn eigen waarden, overtuigingen en identiteit moet ontwikkelen om actief en verantwoordelijk deel te kunnen nemen aan de samenleving. Tegelijkertijd is pedagogisch tact essentieel voor zowel de persoonsvorming als de burgerschapsvorming van kinderen en jongeren, omdat het opvoedingsproces telkens weer inspeelt op de unieke behoeften van het kind.

Een leraar of opvoeder die pedagogisch tact toont, is in staat om niet alleen kennis en vaardigheden over te dragen, maar ook ruimte te geven voor de persoonlijke groei van leerlingen. Dit draagt bij aan zowel hun ontwikkeling als toekomstige rol als actieve burgers in de samenleving. Tegelijkertijd leren kinderen door het voorbeeld van hun opvoeder hoe ze respectvol kunnen omgaan met anderen en hoe ze zich kunnen inzetten voor het gemeenschappelijk welzijn.

Conclusie

Burgerschap, persoonsvorming en pedagogisch tact zijn drie belangrijke pijlers in de opvoeding en het onderwijs. Ze versterken elkaar in het proces van de ontwikkeling van kinderen en jongeren tot verantwoordelijke, betrokken en zelfbewuste individuen die in staat zijn om actief bij te dragen aan de samenleving. Pedagogisch tactvolle opvoeders spelen hierbij een cruciale rol, doordat zij kinderen niet alleen kennis bijbrengen, maar ook zorgen voor een omgeving waarin ze zich persoonlijk kunnen ontwikkelen en op een verantwoorde manier kunnen leren omgaan met de samenleving.

Leerlingenraad

Door de leerlingenraad ervaren kinderen inspraak te hebben in een democratische samenleving. In de leerlingenraad zit een democratisch gekozen klassenvertegenwoordiger van elke groep 5, 6, 7 en 8. Zij komen (twee)maandelijks bij elkaar, onder leiding van een leerkracht, om te praten over verbeteringen binnen de school. Zo praten zij bijvoorbeeld mee over de inrichting van het schoolplein, problemen die leven in de klassen en verbeteringen in ons onderwijsaanbod.

Evaluatie:

Het beleid burgerschapsonderwijs wordt 2x per jaar geëvalueerd met het team. Dit wordt op de agenda gezet voor een studiedag of wijzeroverleg. Op deze manier borgen we de kwaliteit van ons burgerschapsonderwijs.

Jaarkalender

Maand	Onderwerp	Bouwstenen	Activiteiten
augustus/ september	18 aug – Gouden weken 22 t/m 26 sept 2025- Week tegen Pesten 	Diversiteit, solidariteit Macht, Inspraak, democratie	Samen klassenregels opstellen (omgaan met verschillen) Lessen rondom pesten in elke groep
oktober	04 – Dierendag Ouderendag Gezelschapsspelletjes met ouderen in het wijkhuis midden/bovenbouw	Solidariteit Identiteit 	Samenwerking met ouderen in het wijkhuis/bejaardenhuis. Komt meerdere maanden terug. Er komt een rooster.
november	7 t/m 14- week van mediawijsheid 10 t/m 16- Week van Respect 14-schoolontbijt (mensen uitnodigen uit het wijkhuis) Halt: toelichting gr. 6 t/m 8	Diversiteit Vrijheid & Gelijkheid Identiteit Digitaal samenleven	Mediawijsheid lessen in elke groep. Website Mediamasters. Lessen rondom respect in elke groep. Boom van respect
december	05- Sinterklaasviering 18- Kerstviering Vuurwerkles bovenbouw 	Diversiteit Solidariteit Vrijheid & Gelijkheid	Surprise/spel/Sinterklaasviering Kerst: Avondviering met kinderen. Gastles vuurwerk Halt.
januari	Zilveren weken 	Diversiteit Solidariteit Vrijheid & Gelijkheid	Verdieping gouden weken
februari	21-Dag v/d Moedertaal 28- Start Ramadan 28-Carnavalsviering 	Diversiteit Solidariteit Identiteit	Aandacht in alle groepen voor de moedertaal Aandacht voor Ramadan Viering Carnaval in alle klassen
maart	-suikerfeest Wereldpoëziedag 	Solidariteit Diversiteit Identiteit	1 dag verlof suikerfeest In alle groepen aandacht voor poëzie

april	Paasviering gr. 1 t/m 8 16-wijkschoonmaakactie 	Vrijheid & Gelijkheid Diversiteit duurzaamheid	Paasviering in alle groepen Groep 8 maakt in kleine groepjes de wijk schoon. (Gemeente Helmond)
mei	19 t/m 23 – ThemawEEK GeZonde school	Solidariteit Diversiteit duurzaamheid	Lessen in alle groepen rondom gezond.
juni/ juli			Musical, schoolkamp, afscheidsavond

Maandelijks/jaarlijks terugkerend	Doorlopend	Bouwstenen
leerlingenraad Mad Science (ASML) Vakroute Respons Positieve klas Future NL	9x per jaar voorleeskwartier in andere taal. Meertalige boekencollectie van VATT aanwezig in onze Bieb op School (BoS)	Diversiteit Solidariteit Vrijheid & gelijkheid Identiteit Macht & inspraak Democratische cultuur Digitaal samenleven